

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**"ЗЕМЛЕУСТРІЙ І ТОПОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ"**

8-10 березня 2023 р.

м. Київ, Україна

УДК 332.3:528.93:355.01

ББК 65.32-5

Друкується за рішенням Вченої ради факультету землепорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України, протокол № 8 від 16 березня 2023 року

Рецензенти:

Дорош О.С. - доктор економічних наук, професор;

Кошель А.О. - доктор економічних наук, доцент;

Новаковська І.О. - доктор економічних наук, доцент.

Землеустрій і топографічна діяльність в умовах війни та післявоєнного відновлення. Збірка наукових праць Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції (м. Київ., 8-10 березня 2023 р.) / За загальною науковою редакцією проф. Ковальчука І.П. К.: Вид. центр НУБІП, 2023. 134 с.

У збірці наукових праць висвітлені результати досліджень, присвячених питанням ролі землепорядкування і топографо-геодезичних вишукувань у вирішенні завдань відбудови уражених і зруйнованих російськими агресорами в період неоголошеної України війни поселень, об'єктів інфраструктури, сільськогосподарських і лісогосподарських угідь, гідротехнічних і промислових споруд, природозаповідних та інших об'єктів.

Для фахівців у сфері геодезії та землеустрою, екологів, географів, працівників аграрного сектору, природоохоронних установ, органів місцевого самоврядування.

За зміст публікацій, достовірність викладених наукових фактів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-617-8351-07-6

Відповідальний за макетування і друк: **доц. Бутенко Є.В.**

©Колектив авторів

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2023

УДК 332.36-021.387

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

*Замлинський С.С., аспірант, спеціальність 193 «Геодезія та землеутр-
рій», Національний університет біоресурсів і природокористування України*

*Науковий керівник – Гунько Л.А., кандидат економічних наук, доцент
кафедри землепорядного проектування*

Перехід до сталого землекористування передбачає формування нових відтворювальних відносин, орієнтованих на задоволення еколого-ресурсних

потреб суспільства. В результаті закономірно виникає необхідність побудови відповідної підсистеми національної економіки – сталого (збалансованого) землекористування.

Сенс відмінностей між традиційним і сталим землекористуванням лежить у відносинах, що змінюються, між природою і людиною, коли навколишня природа усвідомлюється вищою цінністю. Принципова відмінність сталого (збалансованого) землекористування від традиційного полягає в тому, що його економічні земельні інтереси обумовлені не тільки експлуатаційною цінністю земельних та інших природних ресурсів, але і необхідністю задоволення екологічних потреб, у тому числі потреби в якісному природному середовищі. Їх задоволення пов'язане зі збереженням природних умов існування людини на основі цілеспрямованої зміни економічних потреб [1].

Виникнення проблеми обмеженості земельних та інших природних ресурсів і, насамперед, земельних ресурсів, їх ціннісні характеристики безпосередньо пов'язані з виробничою діяльністю, їх цільовою орієнтацією та мотивацією. Саме економічний інтерес, спрямований на поточне споживання матеріальних та нематеріальних благ та послуг, а також їх накопичення без урахування стану та обмеженості найважливіших та незамінних земельних ресурсів життєдіяльності людини, призвели до виникнення екологічних потреб [1]. Зміна якості та напрями економічного зростання у бік задоволення екологічних потреб – головна передумова вирішення екологічних проблем та затвердження основ сталого землекористування.

Крім широкого тлумачення сталого (збалансованого) землекористування існує більш вузьке розуміння даного терміна. Зокрема, у статті 1 закону України «Про землеустрій» [2] стале землекористування – це використання земель, що визначається тривалим користуванням земельною ділянкою без зміни її цільового призначення, погіршення її якісних характеристик та забезпечує оптимальні параметри екологічних і соціально-економічних функцій територій.

У системі сталого землекористування можна виділити два різновиди закономірностей. До першого відноситься загальна закономірність, що виражає найістотніші і стійкі зв'язки обмінного процесу між суспільством і природою, до другого - специфічні закономірності, обмежені соціально-економічними рамками виробничих відносин конкретного періоду розвитку. Загальна закономірність сталого землекористування виражає матеріальну та соціальну сторони відтворення земельних та інших природних благ. Зміст речовинної сторони визначає закон збереження та перетворення енергії, який характеризується як основний закон руху. Рух - найбільш загальний і корінний вираз стійкості в природі. Ця властивість проявляється у постійному самовідтворенні та самовідновленні природи. Функцію самовідтворення і

самооновлення виконує жива речовина планети, якій серед компонентів біосфери належить основна роль [3].

Сутність загальної закономірності сталого землекористування визначає постійне задоволення еколого-ресурсних та матеріальних потреб, засноване на екологоорієнтованій структуризації економіки та збереженні екологічної рівноваги. У міру розвитку людського суспільства змінюються його еколого-ресурсні потреби, але непорушним залишається одне становище: функцію життєдіяльності суперсистеми «суспільство-землекористування-природа» у всіх фазах землекористування виконує жива природа.

Таким чином, модель сталого (збалансованого) землекористування – це надзвичайно широке поняття і його варто розглядати як соціально-економічну та екологічну систему, яка охоплює сільськогосподарське, природоохоронне, рекреаційне та інше землекористування, його екологізацію, капіталізацію, соціалізацію, територіально-просторовий розвиток.

Система сталого (збалансованого) землекористування охоплює дві взаємопов'язані підсистеми: суспільне виробництво (виявлення, видобуток та переробка природної речовини) та власне екологічну сферу (цілеспрямоване продукування екосистем). Екологоорієнтована виробнича діяльність людини забезпечує природний розвиток екосистеми «землекористування».

Список використаних джерел:

1. Третяк А. М., Третяк В. М., Гетманьчик І. П., Гунько Л. А. Поняття та сутність економіки землеустрою та землевпорядкування в Україні. Агросвіт № 11, 2021. с. 3-10.
2. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 року № 858-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст.282.
3. Доктрина збалансованого розвитку. Вид. друге / за ред. Жилінської О. Львів : Кальварія, 2017. 164 с.